

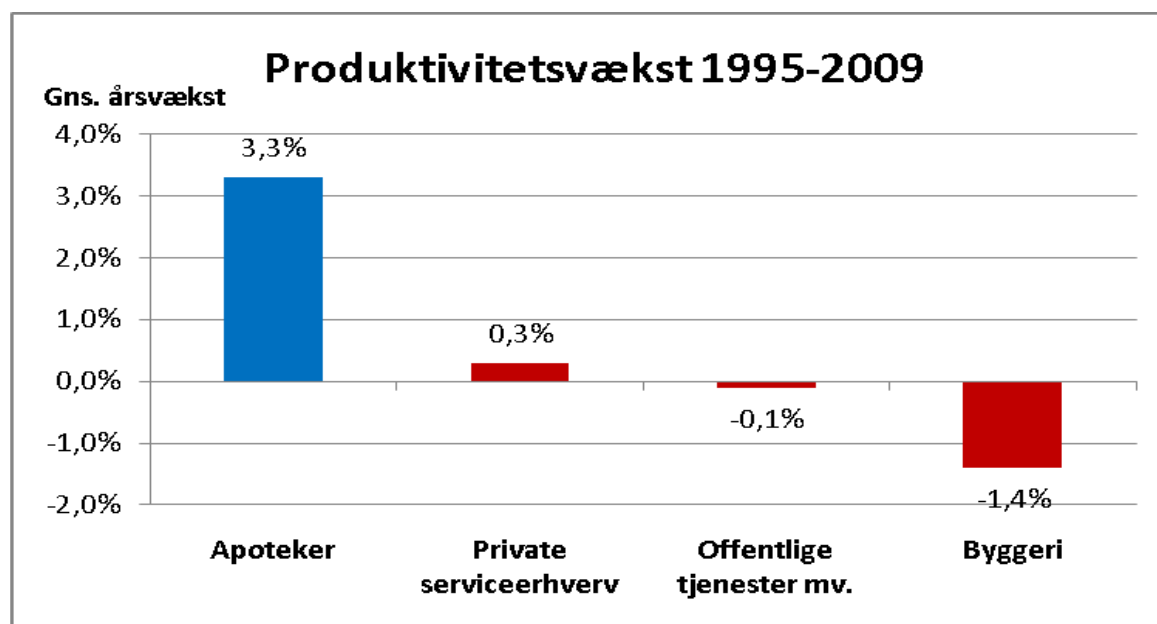
Ingen produktivitets- og prisproblemer på apotekerne

Hverken apotekernes produktivitetsudvikling, prisudvikling eller prisniveau tyder på konkurrenceproblemer i sektoren på trods af, at apotekerne – lige som andre dele af sundhedssektoren - er underlagt offentlig regulering ud fra en række sundhedspolitiske og samfundsøkonomiske hensyn.

Produktiviteten i apotekssektoren er vokset med omkring 3-4 procent om året i perioden 1995-2007. Det er markant højere end produktivitetsvæksten på omkring 0,8 procent i samfundet som helhed. Apotekssektorens effektivitet, målt som ekspederede pakninger i forhold til antal arbejdstimer, er vokset 2,3 procent årligt i perioden 2002 – 2011. Apotekernes produktivitetsvækst er således markant højere end i andre brancher, hvor der peges på regulering som en barriere for vækst.

Prisniveauet på medicin ligger i Danmark 12 pct. lavere end i 6 andre sammenlignelige EU-lande, og priserne på apoteksforbeholdte lægemidler er faldet med 44 procent siden 2000.

Værdien af det udførte arbejde målt i forhold til den leverede arbejdsindsats – også kaldet produktivitetsudviklingen – har overordnet set i Danmark for alle erhverv under ét udviklet sig meget svagt gennem en længere periode til skade for den samlede vækst i det danske samfund. Det er netop problemerne omkring produktiviteten, der fik regeringen til at ned-sætte Produktivitetskommissionen, der skal undersøge årsagerne til den dårlige produktivtetsudvikling i det danske samfund og komme med forslag til, hvordan man styrker produktiviteten.

Anm: Produktiviteten for apotekerne er opgjort i perioden 1995-2007, hvilket er de senest mulige tilgængelige tal for apotekernes produktivitet på grund af det høje detaljeringsniveau.

Kilde: Specialkørsel fra Danmarks Statistik, Økonomi og Erhvervsministeriet: Branchernes produktivitet (2011), Vækst og fornyelse, mødeoplæg i Vækstforum, november 2010, Produktivitetskommissionen (april og maj 2013), Copenhagen Economics (maj 2013) samt egne beregninger.

Når man kigger på udviklingen i apotekssektoren, ses imidlertid en helt anden produktivtetsudvikling end i samfundet som helhed. Således ligger produktivitetsvæksten for apoteker ganske betydelig over udviklingen i samfundet som helhed.

Apoteker er en branche med høj realvækst i arbejdskraftproduktiviteten. Apotekerne har ifølge Nationalregnskabet haft en registreret gennemsnitlig årlig realvækst i arbejdsproduktiviteten på 3,3 procent i perioden 1995 til 2007, hvilket er markant højere end hele samfundets gennemsnitlige realvækst i arbejdsproduktiviteten på 0,8 procent i perioden 1996-2011 (0,5 procent i perioden 1995-2009). Det er også væsentligt højere end i private serviceerhverv, hvor produktiviteten i perioden 1995 til 2009 kun er vokset med 0,3 pct. årligt.

Produktiviteten i bygge- og anlægsbranchen er i gennemsnit faldet med 1,4 procent i perioden 1995-2009, mens produktiviteten inden for offentlige tjenester er faldet med 0,1 pct. Og så i detailhandlen med fødevarer kan der konstateres faldende produktivitet på 1,4 procent årlig i gennemsnit i perioden 1995-2009, mens taxi- og turistvognmænds produktivitet er faldet 2,9 procent i gennemsnit i perioden 1995-2007. Apotekernes produktivitetsvækst er således markant anderledes og højere end andre brancher, hvor der ofte peges på regulering som en barriere for vækst.

Hverken Produktivitetskommissionens egne analyserapporter eller en ny rapport fra Copenhagen Economics viser lav produktivitetsvækst hos apotekerne. Alle analyser peger således på en sektor med relativ høj produktivitetsvækst gennem en længere periode.

Produktivitetskommissionen sår tvivl om de officielle danske nationalregnskabstal for apotekernes høje produktivitetsvækst. Det sker med henvisning til prislefsættelsen, som skulle sikre apotekerne en politisk bestemt - underforstået "høj" - avance. Det er dog ikke i overensstemmelse med fakta, idet det er dokumenteret, at danske apoteker har en af Europas laveste apoteksavancer, og at priserne på al den medicin, hvor patentet er udløbet, og priskonkurrence er mulig, er blandt Europas laveste og vedvarende falder. [Læs mere her om avancen](#) og [læs mere her om priserne på kopimedicin](#).

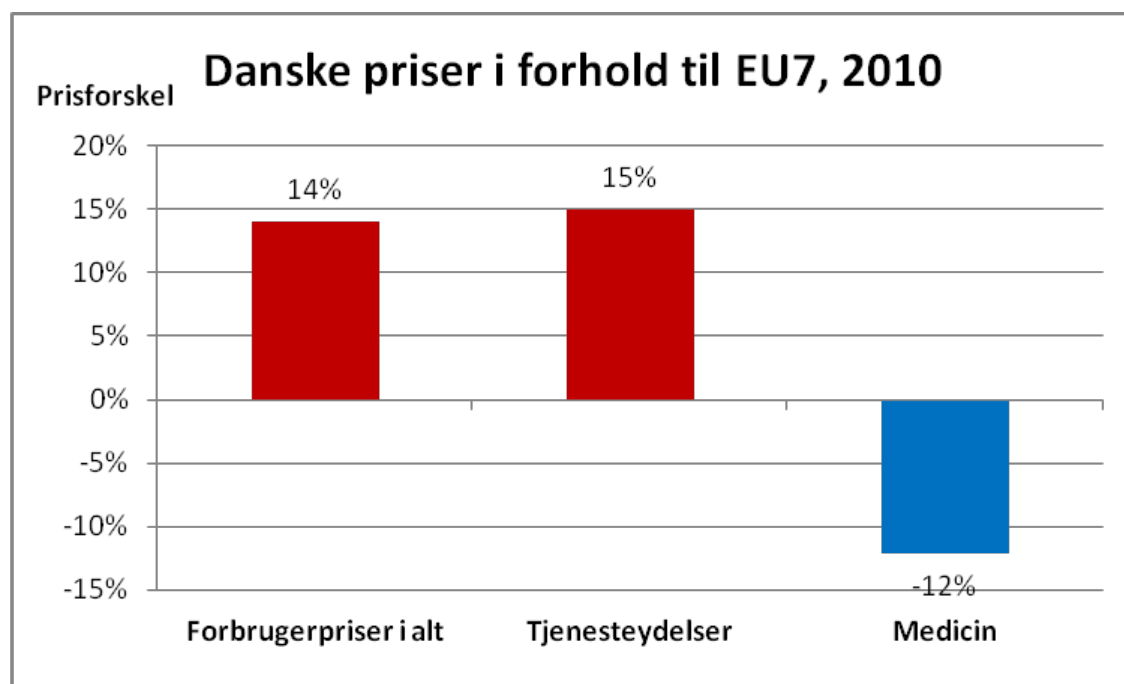
Kilde: Danmarks Apotekerforening; apotekernes omsætningsindberetninger samt lønudbetalinger.

Andre produktivitetsmål end nationalregnskabets officielle mål viser da også en væsentlig højere produktivitetsvækst for apotekerne end for samfundet som helhed.

Beregnes produktiviteten eller apotekssektorens effektivitet som antal ekspederede pakninger i forhold til antal arbejdstimer, viser denne også en betydelig stigning over de seneste 10 år. En indeksering¹ af forholdet mellem pakninger i forhold til arbejdstimer er vist i figuren ovenfor, og fra 2002 til 2011 er produktiviteten beregnet på denne måde steget med 23,1 procent eller 2,3 procent pr. år.

Et højt prisniveau kan også være et tegn på manglende konkurrence inden for en sektor. Imidlertid er apotekernes medicinpriser faldet markant de seneste 12 år og niveauet for medicinpriserne ligger også lavt, når der måles i forhold til sammenlignelige EU-lande.

Ifølge tal fra Eurostat og beregninger med baggrund i Konkurrence- og forbrugerstyrelsens metoder viser det sig, at de danske apotekers medicinpriser ikke er højere, men tværtimod 12 procent lavere end gennemsnittet i 6 andre sammenlignelige EU-lande, når der korrigeres for moms og afgifter. Niveauet for medicinpriserne adskiller sig således markant fra niveauet for forbrugerpriser og priser på tjenesteydelser i Danmark, som begge samlet set ligger noget over gennemsnittet af de 6 andre EU-lande.

Kilde: Eurostat, Konkurrence- og forbrugerstyrelsen og egne beregninger

En analyse fra det internationale analyseinstitut IMS i London viser, at Danmark har de laveste priser på medicin blandt 24 lande inden for 7 store terapiområder udsat for generisk konkurrence. [Læs mere her.](#)

Siden 2000 kan det også konstateres, at den medicin, der kun må sælges på apotekerne ifølge Statens Serum Institut i gennemsnit er faldet med 44 procent, mens liberaliseret håndkøbsmedicin, der også må sælges i supermarkeder er steget med 22 procent. [Læs mere her.](#)

¹ Antallet af pakninger er vægtet til en standard-pakning ud fra pakningernes ressourceforbrug for eksempelvis almindelige receptpakninger, dosispakninger og sundhedsydelser. Der er endvidere søgt at tage højde for opgaveglidningen fra farmaceuter til farmakonomer, og fra farmakonomer til ufaglærte mv. Det er ved denne metode ikke muligt at gå længere tilbage end 2002.